

**Міністерство освіти і науки України
Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної
державної адміністрації
Інститут свинарства і агропромислового виробництва
Національної академії аграрних наук України
Department of Processe Engineering, Technical-Natural Faculty, University of
Opole, Poland
Азербайджанський державний аграрний університет
Варшавський аграрний університет
Львівський національний аграрний університет
Лубенський фінансово-економічний коледж ПДАА
Полтавська державна аграрна академія
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства**

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«Наукове забезпечення економічного розвитку, правового
регулювання і управління в агропромисловому
комплексі»
«The scientific providing of economic development, legal
adjusting and management in agroindustrial complex»**

29 березня 2019 року

Полтава 2019

Наукове забезпечення економічного розвитку, правового регулювання і управління
в агропромисловому комплексі
Міжнародна науково-практична конференція, м. Полтава, ПДАА, 29 березня 2019 р.

Редакційна колегія:

Аранчій В. І. – к.е.н., професор, ректор Полтавської державної аграрної академії

Галич О. А. – к.е.н., доцент, декан факультету економіки та менеджменту Полтавської державної аграрної академії

Макаренко П. М. – д.е.н., професор, член.-кор. НААН України, завідувач кафедри економіки підприємства Полтавської державної аграрної академії

Березіна Л. М. – д.е.н., професор, заступник завідувача кафедри економіки підприємства Полтавської державної аграрної академії

Калініченко А. В. – д.с.-г.н., професор, Університет Опольський (Польща), Полтавська державна аграрна академія (Україна)

Помаз Ю. В. – к.і.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства Полтавської державної аграрної академії

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Наукове забезпечення економічного розвитку, правового регулювання і управління в агропромисловому комплексі» (м. Полтава, 29 березня 2019 року). – Полтава: ПДАА, 2019. – 253 с.

Відповідальність за зміст і редакцію тез несуть їх автори та наукові керівники.

Для здобувачів освіти, викладачів та науковців

© Полтавська державна аграрна академія

© Кафедра економіки підприємства

- аутсорсинг – цілеспрямоване виділення окремих бізнес – процесів або виробничих функцій та передача їх реалізації на договірній основі іншим організаціям, що спеціалізуються у конкретній галузі й мають відповідний досвід, знання, технічні засоби, а тому виконують їх краще та ефективніше;

- бенчмаркінг – управління ефективністю різних сфер діяльності підприємства (виробництво, збут, логістика, фінанси, кадрова політика та ін.), заснований на порівняльному аналізі роботи компанії із кращими представниками галузі або інших галузей, який полягає в оцінці власної та галузевої ефективності, ідентифікації й вивченні роботи галузевих лідерів та імплементації найкращих галузевих досягнень у свою діяльність;

- механізм саморозвитку – кількісні та якісні перетворення, що супроводжуються оптимізацією показників діяльності підприємства [2].

Отже, продуктивність праці була і буде одним з головних показників, який визначає науково-технічний прогрес суспільства, характеризує становище держави, окремої галузі, підприємства. Взаємозв'язок між продуктивністю праці й економічним зростанням очевидний, адже продуктивність праці у ринковій економіці є одним з чинників формування сукупної пропозиції. Продуктивність праці була і буде одним з головних показників, який визначає науково – технічний прогрес суспільства, характеризує становище держави, окремої галузі, підприємства.

Список використаних джерел

1. Чорна Р. М. Продуктивність праці у сільському господарстві як основний чинник, що визначає науково – технічний прогрес галузі. *Продуктивність агропромислового виробництва*. Економічні науки. 2013. Вип. 23. С. 126-133.

2. Васильєва О. О. Продуктивність праці в сільському господарстві : фактори та шляхи підвищення. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2014. №1. С. 70-75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2014_1_15.

Калініченко О. В.
к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОСЛИННИЦТВІ

Рослинництво є складною еколого-економічною системою, відтворення в якій базується на використанні трудових, земельних, інформаційних та енергетичних ресурсів. Це вимагає залучення, переважно, вичерпних

матеріальних засобів та енергетичних ресурсів, вартість яких постійно збільшується.

Стрімке зростання ціни на енергоносії впродовж останнього часу, спонукає вітчизняних товаровиробників впроваджувати енергозберігаючі технології виробництва аграрної продукції [1, с. 3]. Крім того, погіршився стан сільськогосподарських земель в зв'язку з використанням великої кількості мінеральних добрив, засобів захисту рослин, порушенням технології їх застосування, інтенсивною обробкою ґрунтів [3, с. 109].

При недотриманні вимог технології, погіршенні якості робіт, ускладненні погодних умов знижується урожайність та зростає енергомісткість виробництва сільськогосподарських культур на 16,2 – 42,1 % [2, с. 184].

У кінці ХХ ст. в Європі впроваджуються енергозберігаючі, ресурсозберігаючі, адаптивні, екологічно чисті технології виробництва сільськогосподарських культур. Вони мають забезпечувати високий рівень урожайності сільськогосподарських культур при оптимальних витратах матеріальних ресурсів [4, с. 7].

Для здійснення будь-якого виробництва сільськогосподарських культур є необхідним залучення системи машин (відповідних машин, знарядь та інструментів) із заданими параметрами впливу на властивості землі із використанням робочої сили, оборотних засобів (насіння, бензин, дизельне паливо, електроенергія, мінеральні та органічні добрива, пестициди) для виконання послідовних, взаємопов'язаних технологічних операцій, що забезпечують одержання з одиниці площі максимального виходу сільськогосподарської продукції високої якості за найменших витрат та дотримання екологічних вимог.

Виробництво сільськогосподарських культур слід розглядати як процес, що містить три складові:

1. Технологічні операції – завершені частини технологічного процесу, що поєднують: 1) основний обробіток ґрунту; 2) весняний обробіток ґрунту та сівба; 3) догляд за посівами; 4) проведення підживлення; 5) збирання та транспортування врожаю.

2. Матеріально-технічні засоби, які необхідні для виконання технологічних операцій – пальне, насіння, добрива, сільськогосподарські машини та знаряддя. Зміна технології відбувається через зміну комплексу взаємопов'язаних операцій із застосуванням відповідної, більш продуктивної системи машин (нових конструкцій машин та знарядь).

3. Кількісно-якісні параметри виконання необхідних технологічних операцій, що регламентуються певними умовами та виконуються системою відповідних машин і знарядь.

На технологічні параметри виробництва сільськогосподарських культур впливають природні (рівень ФАР, температурний режим, кількість опадів,

родючість ґрунту) та штучні чинники (система машин, сорти та гібриди, прийоми агротехніки) (рис. 1).

Рис. 1. Чинники, що впливають на параметри технології виробництва сільськогосподарських культур

Джерело: авторська розробка

Енергозберігаючі технології виробництва сільськогосподарських культур включають послідовність операцій, підібраних так, щоб витрати всіх ресурсів (паливно-мастильних матеріалів, насіння, добрив, гербіцидів, праці) були мінімально необхідними на одержання запрограмованого рівня урожайності.

Енергозберігаючі технології виробництва сільськогосподарських культур включають застосування оранки та використання системи машин та знарядь, призначених для мілкового обробітку ґрунту (10 – 12 см).

Енергозберігаючі технології виробництва сільськогосподарських культур визначаються як комплекс взаємопов'язаних операцій, що забезпечують мінімум енергетичних витрат у розрахунку на одиницю продукції:

$$EM = \frac{E_c}{Y} \Rightarrow \min, \quad (1)$$

де EM – енергомісткість технології виробництва, МДж/ц;

E_c – сукупні витрати енергетичних ресурсів на 1 га посівів сільськогосподарської культури, МДж/га;

Y – урожайність сільськогосподарської культури, ц/га.

Відповідно до залежності (1), при використанні енергозберігаючих технологій виробництва сільськогосподарських культур можуть бути вирішені наступні завдання:

1) зменшення сукупних витрат енергетичних ресурсів на одиницю посівної площі за незмінної урожайності сільськогосподарської культури:

$$E_c \Rightarrow \min, Y = Y_\alpha, \quad (2)$$

де E_c – сукупні витрати енергетичних ресурсів на 1 га посівів сільськогосподарської культури, МДж/га;

Y – урожайність сільськогосподарської культури, ц/га;

Y_α – урожайність сільськогосподарської культури при мінімумі витрат сукупних енергетичних ресурсів, ц/га;

2) підвищення урожайності сільськогосподарської культури за однакових витрат сукупних енергетичних ресурсів на одиницю площі:

$$E_c = E_\alpha, Y \Rightarrow \max; \quad (3)$$

де E_c – сукупні витрати енергетичних ресурсів на 1 га посівів сільськогосподарської культури, МДж/га;

E_α – сукупні витрати енергетичних ресурсів на 1 га посівів сільськогосподарської культури при підвищенні рівня урожайності, МДж/га;

Y – урожайність сільськогосподарської культури, ц/га.

3) підвищення урожайності сільськогосподарської культури при зменшенні витрат сукупних енергетичних ресурсів на одиницю площі:

$$E_c \Rightarrow \min, Y \Rightarrow \max, \quad (4)$$

де E_c – сукупні витрати енергетичних ресурсів на 1 га посівів сільськогосподарської культури, МДж/га;

Y – урожайність сільськогосподарської культури, ц/га.

Таким чином, технології виробництва сільськогосподарських культур розглядаються як процес, що містить наступні складові: 1) технологічні операції – завершені частини технологічного процесу; 2) матеріально-технічні засоби, які необхідні для виконання технологічних операцій; 3) кількісно-якісні параметри виконання необхідних технологічних операцій.

Енергозберігаючі технології виробництва сільськогосподарських культур визначаються як комплекс взаємопов'язаних операцій, що забезпечують мінімум енергетичних витрат з розрахунку на одиницю продукції. Сукупні енергетичні витрати при виробництві сільськогосподарських культур залежить від кількості і характеру технологічних операцій.

Список використаних джерел

1. Амбросов В. Я. Ресурсозберігаючі технології – напрям підвищення ефективності виробництва. *Вісник ХНТУСГ: Економічні науки*. 2010. № 105. С. 3-12.

2. Гришко В. В., Перебийніс В. І., Рабштина В. М.,

Гришко В. В. Енергозбереження в сільському господарстві (економіка, організація, управління). Полтава: ВАТ «Видавництво «Полтава», 1996. 280 с.

3. Россоха В. В. Економічний потенціал землі та проблеми його визначення в ринкових умовах господарювання. *Економіка АПК*. 2009. № 3. С. 107-109.

4. Технологія виробництва продукції рослинництва: навч. посіб. Ч. 2 / [Мельник С. І., Муляр О. Д., Кочубей М. Й., Іванцов П. Д.]. К.: Аграрна освіта, 2010. 405 с.

Колокольчикова І. В.

к.е.н, докторант кафедри економіки підприємства

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава, Україна

ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ЯК СКЛАДОВА СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО САДІВНИЦТВА ПІВДНЯ УКРАЇНИ

В сучасних умовах ведення агробізнесу основною складовою успіху розвитку галузі промислового садівництва є раціональне використання природних ресурсів. Як економічна категорія, природний потенціал розкривається двома складовими, такими як «природні ресурси» та «природні умови». Визначення цим поняттям надав О. О. Мінц [1,2], підкреслюючи їх місце у процесі впливу на виробництво сільськогосподарської продукції. Однак наступні науковці, які займалися цими аспектами, а саме Є. М. Влізло [3], В. М. Нелеп, М. І. Фурсенко, О. М. Висоцька, Л. І. Дідьковська, В. Є Данкевич та інші підкреслюють в своїх працях що все частіше природні умови стають природними ресурсами, також повною мірою впливаючи на ефективність виробництва продукції і тим самим на вибір напряму стратегії розвитку галузі. Томи питання щодо об'єктивної оцінки природних ресурсів при виборі стратегії розвитку підприємств та галузі в цілому Півдня України є актуальними.

Суть реалізації стратегії розвитку підприємства або галузі зводиться до визначення довгострокових цілей, напрямів та завдань, а також раціональний розподіл ресурсів, необхідних для виконання поставлених цілей. Основним природним ресурсом, який є одночасно і засобом виробництва і предметом праці в сільському господарстві є земля. Для галузі промислового садівництва правильна закладка багаторічних насаджень є запорукою ефективного ведення господарської діяльності.

Станом на кінець 2017 р. під насадженнями плодово – ягідних культур було задіяне 894,8 тис. га, що складає лише 2,16 % від загальної площі сільськогосподарських насаджень України [4]. Так як природно – кліматичні умови України неоднорідні, тому і площі насаджень розподілено відповідно по

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ № 1

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Березіна Л. М., д.е.н., професор, професор кафедри економіки підприємства 3
Баган Н. В., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії кафедри економіки підприємства

Полтавська державна аграрна академія

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

Березіна Л. М., д.е.н., професор, професор кафедри економіки підприємства 6

Неберя К. В., ЗВО спеціальності «Економіка» СВО «Магістр»

Полтавська державна аграрна академія

DIRECTIONS OF AGRIBUSINESS DEVELOPMENT

Białobrzecki Sebastian, Kalinichenko Olga, PhD Eng. Marzena Wiener 9
Institute of Technical Science, University of Opole
Opole, Poland

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Бодрий Я. А., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії кафедри економіки підприємства 11

Полтавська державна аграрна академія

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Болдирєва Л. М., д.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту і логістики 15

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ВПЛИВ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА НА РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Васюта В. Б., к.т.н., доцент кафедри економіки підприємства та управління персоналом 17

Деміденко Н. В., ЗВО спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

USE OF ENERGY PLANTS TO REDUCING OF THE COSTS OF ENERGY PRODUCTION FOR THE WASTEWATER CONCENTRATION IN THE FOOD INDUSTRY <i>Włodarczyk Paweł P., Włodarczyk Barbara</i> <i>University of Opole, Institute of Technical Science, Faculty of Natural Sciences and Technology</i> <i>Opole, Poland</i>	20
СКЛАДОВІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ <i>Воронько-Невіднича Т. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту</i> <i>Сугак Р. В., ЗВО спеціальності «Менеджмент» СВО «Магістр» Полтавська державна аграрна академія</i>	27
РИНОК ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ <i>Даниленко В. І., к.е.н., доцент кафедри маркетингу</i> <i>Фуга Я. І., ЗВО спеціальності «Маркетинг» СВО «Бакалавр» Полтавська державна аграрна академія</i>	29
ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ <i>Данко А. І., ЗВО спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» СВО «Бакалавр» Полтавська державна аграрна академія</i>	31
ПРОБЛЕМИ РИНКУ ПРАЦІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ <i>Дядик Т. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри маркетингу</i> <i>Падалка Ю. В., ЗВО спеціальності «Маркетинг» СВО «Бакалавр» Полтавська державна аграрна академія</i>	33
ВПЛИВ ІНВЕСТИЦІЙ НА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АПК <i>Загребельна І. Л., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства Полтавська державна аграрна академія</i>	36
ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ ЯК ОДИН ІЗ СТРАТЕГІЧНИХ АСПЕКТІВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АПК В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ <i>Ісаєнко В. В., викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач економічних дисциплін</i> <i>Лубенський фінансово-економічний коледж ПДАА</i>	38
ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОСЛИННИЦТВІ <i>Калініченко О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства</i> <i>Полтавська державна аграрна академія</i>	40

Наукове забезпечення економічного розвитку, правового регулювання і управління
в агропромисловому комплексі
Міжнародна науково-практична конференція, м. Полтава, ПДАА, 29 березня 2019 р.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «Наукове забезпечення економічного розвитку, правового регулювання і управління в агропромисловому комплексі»

**«The scientific providing of economic development, legal
adjusting and management in agroindustrial complex»**

29 березня 2019 року